

Asian selvittäminen ja hylkäämisen perustelut

Hankintapäätöksestä (kaupunginhallituksen päätös 22.8.2023 § 292) on saapunut 5.9.2023 päivätty hankintaoikaisuvaatimus.

Vaatimuksena on oikaista hankintapäätös siten, että urakoitsijaksi valitaan työyhteisöliittymä Urakointi Risto Kokko Ky ja VM-Peat Ay Risto Kokon 14.6. klo 13.18 Urakointi Risto Kokko Ky:n nimissä antaman tarjouksen (tarjoushinta 1.223,568,10 €) perusteella.

Oikaisuvaatimuksessa on esitetty useita perusteluita, joista on poimittu hankintaoikaisuvaatimuksen käsittelyn kannalta keskeiset:

- Halvin hinta.
- Tarjous on jätetty tarjousajan puitteissa.
- Vertailtavia tarjouksia on ollut yhteensä 5.
- Tarjous on tosiasiallisesti ollut kahden henkilöyhtymän työyhteisöliittymätarjous. Liitteenä 13.06.2023 allekirjoitettu työyhteisöliittymäsopimus.
- Tarjouksen molempien yritysten omavaraisuusaste on ollut 31.12.2022 yli 20 %.
- Tarjouksen on jättänyt kaksi henkilöyritystä, Ky ja Ay. Henkilöyhtiöillä ei ole virallista vahvistettua tilinpäätöstä. // Henkilöyhtiöillä on mahdollisuus lisätä/tehdä muutoksia edellisvuoden tilinpäätökseen. // Todistukset taloudellisesta ja rahoituksellisesta tilanteesta on annettu kirjanpitolain mukaisesti henkilöyhtiöihin kohdistuen.
- Hankintayksikkö ei ole pyytänyt lisäselvityksiä tarjouksesta.

Hankintaoikaisuvaatimuksen on tulkittava kohdistuvan kaupunginhallituksen päätöksen 22.8.2023 § 292 kohtiin 4 ja 5, joissa hankintapäätös on tehty.

Alun perin Risto Kokko ilmoitti tarjousajan päättymisen jälkeen puhelinkeskustelussa 15.6. klo 12.40, että hän jätti tarjouksen vahingossa kahdesti, ja tarkoituksena oli jättää tarjous kolmen yrityksen (Kokkopeat Oy, Urakointi Risto Kokko Ky ja VM-Peat Ay) työyhteisöliittymänä. Tämän vuoksi kaupunki käsitteli Risto Kokon jättämiä kahta tarjousta yhtenä kokonaisuutena alkuperäisessä tarjousten vertailussa. Tästä syystä kaupunki ei myöskään ole kohdistanut yksin Risto Kokko Ky:n jättämään tarjoukseen erillistä pyyntöä toimittaa lisäselvityksiä.

Kokko esittää hankintaoikaisuvaatimuksella, että tosiasiallisesti sen jättämä aikaisempi tarjous on annettu kahden yrityksen (Urakointi Risto

Kokko Ky:n ja VM-Peat Oy:n) työyhteensiittymänä ja että myös tämä tarjous tulee ottaa huomioon tarjouskilpailussa.

Päätöksellä 22.8.2023 § 292 kaupunginhallitus hylkäsi molemmat Risto Kokon 14.6. jättämät tarjoukset soveltuvuusvaatimusten ja kelpoisuusvaatimusten täyttämättömyyden vuoksi. Hylkäämistä perusteltiin sillä, ettei tarjoavan yrityksen tai työyhteensiittymän osakasyritysten tarjouspyynnössä asetettu omavaraisuusehto täyty. Lisäksi tarjoukset on annettu yksin kunkin tarjoajayrityksen tarjouksina eikä ryhmittyminä.

Molemmat Kokon tarjoukset on hylättävä, sillä tarjouksilla annetut tiedot eroavat siitä, mitä jälkikäteen on ilmoitettu. Tarjousten perusteella ei ole mahdollista arvioida hankintamenettelyyn osallistumisen edellytysten täyttymistä tai tehdä perusteltua ratkaisua tarjouksen valinnasta.

Urakointi Risto Kokko Ky:n tarjouksella on vastattu "Ei" kohdassa II A: Tarjoajaa koskevat tiedot; *"Osallistuuko tarjoaja hankintamenettelyyn yhdessä muiden kanssa? Vain ryhmittymän vetäjä vastaa kysymykseen Kyllä. Jos olette saaneet pyynnön kelpoisuusselvityksen täyttämiseksi, vastatkaa kysymykseen Ei."* Tarjoaja on vastannut "Ei" myös muiden yksiköiden voimavarojen käyttöön sekä alihankkijoiden ilmoittamiseen. Tarjouksen ohessa on myös toimitettu ESPD-lomake ainoastaan Urakointi Risto Kokko Ky:stä, vaikka lomake olisi pitänyt toimittaa kaikista ryhmittymän jäsenistä, eli tässä tapauksessa myös VM-Peat Ay:stä. Näin ollen tarjous on annettu pelkästään Urakointi Risto Kokko Ky:n tarjouksena, eikä yhtiö yksinään täytä esimerkiksi tarjouspyynnöllä soveltuvuusvaatimuksena olevaa yli 500 000 euron liikevaihtovaatimusta.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisussa KHO 2015:64 tuomioistuin totesi, että kun voittaneen tarjoajan tarjous oli sisältänyt keskenään ristiriitaisia tietoja tarjoajana toimivasta tahosta, ei asiakirjojen perusteella ollut mahdollista yksiselitteisesti todeta, mikä taho toimi hankintamenettelyssä tarjoajana ja minkä tahojen voimavaroihin oli ollut tarkoitus vedota. Tarjousta ei myöskään saanut täsmentää niin, että asianomainen tarjoaja esittää tosiasiallisesti uuden tarjouksen, sillä uuden tarjouksen tekeminen on omiaan vaarantamaan hankintamenettelyyn osallistujien tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun. Tuomioistuimen mukaan hankintayksikkö oli velvollinen sulkemaan tarjoajan tarjouskilpailusta antamalla sille mahdollisuutta jälkikäteen täsmentää tai täydentää tarjoajana toimivaa tahoja.

Koska Urakointi Risto Kokko Ky:n tarjous ei yhtiön yksin jättämänä täytä soveltuvuusvaatimuksia ja tarjouksen muuttaminen jälkikäteen työyhteensiittymänä annetuksi tarjoukseksi on kiellettyä, on tarjous hylättävä tarjouskilpailusta. Näin ollen merkitystä ei ole sillä, mikä yritysten yhteinen omavaraisuusaste on ollut tai millaisia selvityksiä yhtiöiden tilinpäätöksistä on toimitettu.

Todettakoon kuitenkin tilinpäätöstietojen osalta, että tarjouspyynnöllä ollut ilmaisu "vahvistettu tilinpäätös" on vakiintuneesti tarjouspyynnöllä käytetty ilmaisu, jonka tarkoituksena ei ole mahdollistaa tarjousten

jättämistä vain osakeyhtiöille. Kommandiittiyhtiön ja avoimen yhtiön osalta hyväksytään edellinen tilinpäätös. Keskeistä on, että tilinpäätös on tehty ja päivätty ennen tarjousajan päättymistä, eli tarjousajan päättymisen jälkeen laadittuja tilinpäätöksiä ei voida ottaa huomioon.

Hankintaoikaisuvaatimuksella oli myös kyseenalaistettu tarjouspyynnössä asetetut vaatimukset omavaraisuusasteesta ja liikevaihdosta. Niiden osalta todettakoon, että hankintalain 85 §:n nojalla hankintayksikkö saa asettaa vähimmäisliikevaihtoa ja hankintasopimuksen toteuttamiseen tarvittavia taloudellisia ja rahoituksellisia voimavaroja koskevia vaatimuksia. Hankintayksiköllä on näiden asettamiseen laaja harkintavalta, ja tässä kilpailutuksessa kaupunki on kokenut vaatimusten asettamisen tarkoituksenmukaiseksi kilpailutuksen mahdollisimman laadukkaan lopputuloksen takaamiseksi.

Edellä esitetyin perustein hankintaoikaisuvaatimus ei anna aihetta muuttaa kaupunginhallituksen päätöksen 22.8.2023 § 292 kohtien 4 ja 5 lopputulosta.

Sovellettavat säädökset: hankintalaki 79, 83, 85, 92 §.